

PRIPOROČILA

PRIPOROČILO št. 1/2017 SVETA ZA SODELOVANJE MED EU IN ARMENIJO

z dne 20. novembra 2017

o prednostnih nalogah partnerstva EU-Armenija [2018/315]

SVET ZA SODELOVANJE MED EU IN ARMENIJO JE –

ob upoštevanju Sporazuma o partnerstvu in sodelovanju med Evropskimi skupnostmi in njihovimi državami članicami na eni strani in Republiko Armenijo na drugi strani ter zlasti člena 78 Sporazuma,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Sporazum o partnerstvu in sodelovanju med Evropskimi skupnostmi in njihovimi državami članicami na eni strani in Republiko Armenijo na drugi strani ⁽¹⁾ (v nadaljnjem besedilu: Sporazum) je bil podpisan 22. aprila 1996 in je začel veljati 1. julija 1999.
- (2) Z namenom doseganja ciljev Sporazuma lahko Svet za sodelovanje v skladu s členom 78 Sporazuma pripravi ustrezna priporočila.
- (3) Na podlagi člena 95(1) Sporazuma pogodbenici sprejmeta vse splošne ali posebne ukrepe, potrebne za izpolnjevanje svojih obveznosti iz Sporazuma, ter poskrbita za doseganje ciljev, določenih v Sporazumu.
- (4) Na podlagi pregleda evropske sosedске politike je bila predlagana nova faza sodelovanja s partnerji, ki obema stranema zagotavlja večji občutek odgovornosti.
- (5) Unija in Armenija sta se dogovorili, da bosta utrdili svoje partnerstvo z dogovorom o sklopu prednostnih nalog za obdobje 2017–2020 s ciljem podpiranja in krepitev odpornosti in stabilnosti Armenije.
- (6) Pogodbenici Sporazuma sta se zato dogovorili o besedilu prednostnih nalog partnerstva EU-Armenija, ki bodo podpirale izvajanje Sporazuma, pri čemer bo poudarek na sodelovanju na področju skupno opredeljenih skupnih interesov –

SPREJEL NASLEDNJE PRIPOROČILO:

Člen 1

Svet za sodelovanje priporoča, naj pogodbenici izvajata prednostne naloge partnerstva EU-Armenija, kot so določene v Prilogi.

Člen 2

To priporočilo začne učinkovati na dan sprejetja.

V Bruslju, 20. novembra 2017

Za Svet za sodelovanje

Evropska unija
F. MOGHERINI

Republika Armenija
E. NALBANDIAN

⁽¹⁾ UL L 239, 9.9.1999, str. 3.

PRILOGA

PREDNOSTNE NALOGE PARTNERSTVA MED EVROPSKO UNIJO IN ARMENIJO

I. OZADJE

Sporazum o partnerstvu in sodelovanju med Evropskimi skupnostmi in njihovimi državami članicami na eni strani in Republiko Armenijo na drugi strani (v nadaljnjem besedilu: sporazum o partnerstvu in sodelovanju) je bil podpisan 22. aprila 1996 in je začel veljati 1. julija 1999. EU in njene države članice na eni strani ter Armenija na drugi strani so 27. februarja 2017 končale pogajanja o **celovitem in izboljšanem sporazumu o partnerstvu**, besedilo katerega se pripravlja za končni podpis. Namen **prednostnih nalog partnerstva med EU in Armenijo** je olajšati sodelovanje med partnericama, tudi v okviru novega sporazuma. Prednostne naloge partnerstva so namenjene okrepitvi odnosov med EU in Armenijo ter spodbujanju univerzalnih vrednot in stabilnosti, odpornosti, varnosti in blaginje, ki temeljijo na demokraciji, človekovih pravicah, pravni državi ter trajnostni gospodarski rasti in odprtosti. Te naloge so v skladu s prednostnimi nalogami, ki sta jih določili **Republika Armenija** in EU, tudi tistimi, ki so določene v pregledu **evropske sosedске politike** (ESP) ⁽¹⁾. Prednostne naloge partnerstva temeljijo na načelih skupne odgovornosti in diferenciacije ter izhajajo iz štirih prednostnih področij ⁽²⁾, ki so bila skupno dogovorjena na **vrhu** vzhodnega partnerstva leta 2015 v **Rigi** ter sta jih na srečanju ministrov za zunanje zadeve iz EU in držav vzhodnega partnerstva maja 2016 obe strani potrdili kot vodilni okvir za prihodnje delo. Nazadnje, prednostne naloge partnerstva so tudi v skladu s **cilji trajnostnega razvoja do leta 2030 in Pariškim sporazumom iz leta 2015** o podnebnih spremembah ter njihovo zavezanostjo vprašanjem gospodarske, okoljske in socialne trajnosti ter podnebnih sprememb.

EU in Armenija imata skupne **interese in vrednote**, zlasti v zvezi s prizadevanji Armenije za gospodarske in politične reforme ter regionalno sodelovanje, tudi v okviru vzhodnega partnerstva. Z **novim celovitim sporazumom bo prenovljena in oblikovana pravna podlaga za dvostranske odnose**, to pa bi bilo treba izkoristiti za okrepitev odnosov med EU in Armenijo, tudi z dogovorom o prednostnih nalogah partnerstva. Ta novi glavni okvir in prednostna področja sodelovanja bodo izhajali iz **skupnega interesa** za izboljšanje našega sodelovanja ob upoštevanju drugih mednarodnih zavez EU in Armenije.

Prednostne naloge partnerstva temeljijo na preteklem plodnem sodelovanju, tudi v okviru **akcijskega načrta ESP**, ki ga bodo nadomestile. Na podlagi teh prednostnih nalog partnerstva bi se moral oblikovati načrt za redna srečanja za politični dialog in sektorske dialoge, kot so opredeljeni v novem sporazumu, ki bo tudi okvir za izvajanje in spremljanje prednostnih nalog.

Prihodnje finančno sodelovanje in načrtovanje med EU in Armenijo, zlasti naslednji enotni okvir podpore za Armenijo za obdobje 2017–2020, bosta temeljila na teh prednostnih nalogah partnerstva.

II. PREDNOSTNE NALOGE

Prednostne naloge partnerstva odražajo **skupne interese** in so osredotočene na tista področja, na katerih je sodelovanje v obojestransko korist. Armenija in EU si bosta na podlagi **skupnih vrednot** ter močne zavezanosti demokraciji in človekovim pravicam še naprej prizadevali za doseganje osrednjih ciljev podpiranja regionalne stabilnosti. Civilna družba je pomemben akter v okviru vzhodnega partnerstva, zato bosta EU in Armenija tudi v prihodnje omogočali njeno vključenost v izvajanje teh prednostnih nalog. **Gospodarsko sodelovanje** za doseg trajnostne **rasti** je področje, na katerem je skupni interes močan in na katerem bomo izkoristili vse priložnosti za izboljšanje poslovnega okolja. Za hitrejšo in bolj vključujočo rast bo treba okrepiti ustrezna znanja in spretnosti ter človeški kapital v javnih institucijah, pa tudi dodatno izboljšati upravljanje in zagotoviti boljše infrastrukturne povezave. Z reševanjem teh vprašanj bodo ustvarjeni ugodni pogoji za močnejše sodelovanje v ključnih sektorjih in večjo mobilnost v **korist državljanov** EU in Armenije. Prednostne naloge so medsebojno povezane in druga drugo krepijo. Vsaka prednostna tema vključuje več elementov v **večdisciplinarnem in medsektorskem** pristopu, ki je potreben za doseg cilja. To vključuje skupno dejavno sodelovanje v forumih večstranskega sodelovanja, tudi v okviru vzhodnega partnerstva.

⁽¹⁾ JOIN(2015) 50 final, 18.11.2015.

⁽²⁾ Glej štiri naslove v delu II. Prednostne naloge.

1. Krepitev institucij in dobrega upravljanja

EU in Armenija sta zavezani nadaljnemu sodelovanju s ciljem spodbujanja **človekovih pravic, pravne države in temeljnih svoboščin**. Skupaj si bosta prizadevali za stalno izboljševanje armenske javne uprave, dobrega upravljanja in sodstva, poostriili bosta boj proti korupciji in okrepili civilno družbo. **Vprašanja enakosti spolov ter okoljska in družbena vprašanja** bodo vključena v vsa področja.

Poudarek bo na izvajanju in izvrševanju zadevne zakonodaje, vključno z **novou ustavo. Volilna reforma**, ki je bila dogovorjena septembra 2016, med drugim na podlagi priporočil Organizacije za varnost in sodelovanje v Evropi ter njenega Urada za demokratične institucije in človekove pravice, se uporablja od parlamentarnih volitev 2. aprila 2017. Pogodbenici si bosta prizadevali tudi za nadaljnji razvoj **ugodnega okolja za civilno družbo, vključno z organizacijami socialnih partnerjev**, in njeno sodelovanje pri odločanju. S civilno družbo je bilo opravljeno posvetovanje o določitvi teh prednostnih nalog partnerstva, tako da bo imela pomembno vlogo tudi pri prispevanju k spremljanju njihovega izvajanja.

Pogodbenici bosta okrepili svoja prizadevanja za **reformo javne uprave**, vključno z lokalnimi organi in **organi pregona**. Posebno pozornost bosta namenili pravni državi, pri čemer bosta spodbujali neodvisnost sodstva, dostop do pravnega varstva in pravico do poštenega sojenja. Ta reforma se bo začela s strateškim okvirom za reformo javne uprave. Cilj našega sodelovanja je okrepiti odgovornost in učinkovitost državne uprave s sredstvi, ki vključujejo sodobno upravljanje človeških virov, pri katerem se upošteva vidik spolov, in obširno uporabo **e-uprave**, tudi v zdravstvenem sektorju. Oblikovanje in ocenjevanje politik bosta temeljila na jasnih dokazih, ki jih bo med drugim zagotovil visoko kakovosten statistični urad.

Boj proti korupciji bo v središču upravne reforme in prizadevanj države za krepitev pravne države. Sodelovanje bo osredotočeno na krepitev organov za boj proti korupciji in pregled zakonodaje, zlasti sistema javnega naročanja, sistema prijavljanja premoženja, da se zagotovi njegovo pravilno izvajanje, in upravljanja javnih funkcij, kjer so gospodarski in drugi interesi največji (javno naročanje, carina, dovoljenja), da se zagotovijo visoki etični standardi in prepreči navzkrižje interesov. Pogodbenici izvajata pomoč v skladu z načeli dobrega finančnega poslovanja in sodelujeta pri zaščiti finančnih interesov EU in Armenije v skladu z ustreznimi določbami celovitega in izboljšanega sporazuma o partnerstvu.

Sodelovanje na področju varnosti bo namenjeno okrepitvi odgovornosti akterjev na področju varnosti in se bo nanašalo na skupna vprašanja v boju proti organiziranemu kriminalu, drogam in terorizmu, vključno s financiranjem terorizma in pranjem denarja, pri čemer se bodo upoštevale določbe o pravici, svobodi in varnosti, opredeljene v različnih sporazumih, ki urejajo odnose med EU in Armenijo. Nadaljnja posodobitev upravljanja meja bo prispevala k varnosti države in regije ter h gospodarskemu razvoju, saj bo olajšala zakonite izmenjave. Pogodbenici bosta sodelovali tudi pri odvzemu sredstev, pridobljenih s kaznivim dejanjem, v izboljšanjem pravnega okvira Armenije in ustanovitvi samostojnega urada za odvzem premoženjske koristi.

2. Gospodarski razvoj in tržne priložnosti

Skupni cilj pogodbenic je trajnostni in vključujoč gospodarski razvoj Armenije. Za trajnostno rast so potrebne smotrne gospodarske politike, ki zagotavljajo makroekonomsko in finančno stabilnost. Te bi morale vključevati stalno zavezanost trajnostnim proračunskim politikam, pri tem pa ohranjati naložbe v dolgoročna sredstva in izdatke za socialno varnost ter izboljšati zaščito pred zunanjimi pretresi. Pri **upravljanju javnih financ** (ki je pomemben element za upravljanje in demokracijo ter gospodarski razvoj) se bodo upoštevala načela dobre mednarodne prakse. Nadzor nad bankami bo dodatno okrepljen v skladu z mednarodnimi standardi in dobrimi praksami, da se povečata stabilnost in odpornost finančnega sektorja. Posodobitev in reforme carinske in davčne uprave, vključno z mednarodnim sodelovanjem in okrepitevijo boja proti goljufijam, bodo pospešile pobiranje prihodkov.

Izboljšano poslovno okolje je temeljni pogoj za gospodarski razvoj. Pri tem bo delo osredotočeno na nadaljnjo poenostavitev upravnih postopkov in znižanje upravnih stroškov, izboljšanje dostopa do financiranja za mala in srednja podjetja (**MSP**) na zanesljivem in diverzificiranem finančnem trgu ter okrepitev varstva in uveljavljanja lastninskih pravic. Močne organizacije za podporo podjetništvu in poslovna združenja bi gospodarskim subjektom pomagali izkoristiti nove priložnosti ter okrepiti njihov glas pri oblikovanju gospodarskih politik. EU in Armenija si bosta prizadevali okrepiti sposobnost armenskih podjetij za sodelovanje v mednarodnih vrednostnih verigah z vključevanjem gospodarskih subjektov EU in Armenije, s čimer bosta spodbudili prenos tehnologije in znanja. Pri tem je vloga organizacij za podporo podjetništvu ključna, podpora EU za navezovanje stikov med armenskimi in evropskimi podjetji pa lahko izboljša nacionalna prizadevanja. Armensko sodelovanje v mednarodnih vrednostnih verigah lahko vključuje neposredne tuje naložbe, ki lahko to sodelovanje okrepijo in pospešijo ter prispevajo k vzpostavitvi in okrepitvi lokalnih spretnosti in znanja ter usposobljenosti; zato je pomembno izboljšati naložbeni okvir z okrepitevijo njegove preglednosti, zanesljivosti in učinkovitosti. Naložbeno okolje, ki podpira podjetništvo, vključuje tudi učinkovito konkurenco na trgih proizvodov in storitev, ki jo zagotavlja močan in neodvisen organ za konkurenco, ki deluje po najvišjih etičnih standardih ter ima dostop do učinkovitega mehanizma za izvrševanje protimonopolne zakonodaje in učinkovito varstvo pravic intelektualne lastnine, vključno z geografskimi označbami. Vključevanje enostavnosti poslovanja v vse politike bo

ključnega pomena pri spodbujanju rasti. Za zagotovitev vključujočega gospodarskega razvoja, ki prispeva k izboljšanju dobroti vseh armenskih državljanov, bodo potrebne sodobne politike zaposlovanja in socialne politike. To vključuje ustrezne institucije za zagotovitev učinkovitega nadzora nad delovnimi razmerami, vključno z zdravjem in varnostjo pri delu.

Pomembno je izvajati splošno armensko razvojno strategijo, ob tem pa tudi strategije po posameznih sektorjih (strategija MSP in priporočila iz ocene SBA, strategija za spodbujanje izvoza, razvoj podeželja itd.), dejavno sodelovati v programih EU za MSP (COSME) ter za raziskave in inovacije (Obzorje 2020) ter nadgraditi regulativno in infrastrukturno okolje za informacijsko in komunikacijsko tehnologijo, pri čemer se v celoti izkoristi podpora EU na teh področjih.

Spodbujanje **digitalnega gospodarstva**, tudi s približevanjem digitalnega okolja Armenije enotnemu digitalnemu trgu EU, bi bilo pomembno za posodobitev armenskega gospodarstva in družbe.

Spremljanje izvajanja teh strategij bi moralo vključevati javno-zasebni dialog in posvetovanje z ustreznimi organizacijami civilne družbe, vključno z organizacijami socialnih partnerjev.

Zeleno gospodarstvo ponuja pomembno pot rasti za trajnostni razvoj. **Okoljska vprašanja, vključno s podnebnimi spremembami, bodo vključena** v vse zadevne politike.

EU in Armenija sta vzpostavili učinkovito sodelovanje na področju **kmetijstva ter regionalnega razvoja in razvoja podeželja** za spodbujanje razvoja skupin kmetov in verig dodane vrednosti po vsej Armeniji. Ker kmetijstvo in kmetijska proizvodnja za lastno porabo omogočata priložnosti za prehransko varnost in neformalno zaposlovanje, je pomembno dodatno razviti konkurenčnost tega sektorja s krepitvijo zmogljivosti in dostopom do financiranja. Pogodbenici bosta na podlagi preteklih dosežkov in v usklajevanju z reformo javne uprave na vseh ravneh še naprej krepili gospodarsko, socialno in teritorialno kohezijo **v vseh regijah**.

3. Povezljivost, energijska učinkovitost, okolje in podnebni ukrepi

Armenija se mora kot neobalna država spoprijeti z izzivi v zvezi s svojo povezljivostjo. Tudi znotraj države nekatera območja trpijo zaradi oddaljenosti in omejenih povezav s središči gospodarske, politične in družbene dejavnosti. Sodelovanje z EU in drugimi državami vzhodnega partnerstva na zgoraj navedenih področjih, zlasti z Gruzijo, lahko prispeva k ublažitvi posledic geografskega položaja države.

Možnosti Armenije za rast bi se povečale z izboljšanimi poslovnimi priložnostmi, prometom, logistiko in povezavami z vrednostnimi verigami, ki bi jih omogočila izboljšana notranja in čezmejna povezljivost. Cestne, železniške in zračne povezave so glavne vrste prevoza v Armeniji. Ker so glavne trgovinske partnerice Armenije EU, Rusija in Kitajska, tranzit tovora običajno poteka z železniškimi trajekti iz gruzijskih pristanišč. Pogodbenici bosta sodelovali pri razvoju hitrih postopkov carinjenja na mejah, saj so ti poglaviti za vse vrste prevoza, da se preprečijo drage zamude.

Pogodbenici bosta na podlagi jasne določitve prednostnih nalog sodelovali tudi v okviru **razširjenega osrednjega vseevropskega prometnega omrežja (TEN-T)**, da bi izboljšali dostop Armenije do mednarodnih trgov. Spodbujalo se bo tudi sodelovanje na področju varnosti v cestnem prometu, ki bo zajemalo vidike infrastrukture in politike. Naložbe v infrastrukturo bi morale biti okolju prijazne in primerne glede na podnebje.

Za zagotovitev učinkovitih povezav z državami, ki niso neposredne sosede, in razvoja trga v teh državah je pomembno izvesti reformo civilnega letalstva, ki bo nazadnje privedla do sklenitve **letalskega sporazuma** z EU.

Dobro okoljsko upravljanje (zlasti uporaba presoje vplivov na okolje in strateške presoje vplivov, dostop do okoljskih informacij in dostop do sodnega varstva v okoljskih zadevah) **ter vključevanje okolja in podnebnih ukrepov na zadevna področja politike** bosta ustvarila trdno podlago za trajnostni razvoj. Zaveze na področju okolja, kot so vključene v novi sporazum, bodo podlaga za ustrezne reforme. S povečano **energijsko učinkovitostjo** bodo ustvarjeni hitri, precejšnji in trajnostni prihranki, obenem pa se bo pospešil **prehod** na gospodarstvo z nizkimi emisijami, ki je odporno proti podnebnim spremembam; v stanovanjskem sektorju se lahko taki ukrepi povežejo z delom Konvencije

županov. Dokler se bo v državi za ohranjanje zadostne ravni oskrbe z energijo uporabljala jedrska energija, je zagotavljanje visoke ravni jedrske varnosti nujno: podlaga bodo standardi Mednarodne agencije za atomsko energijo (IAEA) ter standardi in prakse EU, kot so navedeni v celovitem in izboljšanem sporazumu o partnerstvu.

Zanesljiva in cenovno dostopna oskrba z energijo je nujni pogoj za delovanje sodobne družbe, omejevanje njenega okoljskega in podnebnega učinka pa je pogoj za njeno trajnost. Izboljšana učinkovita raba energije in virov, tudi v stanovanjskem sektorju, ter povečana uporaba obnovljivih virov energije bosta prispevali k temu cilju na podlagi izvajanja najnovejše zakonodaje na področju energijske učinkovitosti, obnovljivih virov energije in trgov z električno energijo. Te cilje bi bilo mogoče uresničevati tudi z javnimi naročili za storitve in infrastrukturo.

Energetska varnost je mogoče okrepiti tudi z izboljšanjem in povečanjem povezav s sosednjimi državami. Stalno dejavno udejstvovanje Armenije v večstranskem sodelovanju v okviru vzhodnega partnerstva bo pomembno za opredelitev projektov skupnega interesa, za katere bi EU lahko namenila finančno podporo. Izboljšanje energijske učinkovitosti in spodbujanje uporabe energije iz obnovljivih virov na podlagi krepitve zmogljivosti in jasnega določanja prednostnih naložb sta ključna za zagotovitev energetske varnosti v Armeniji.

Nazadnje, zaprtje in varna razgradnja jedrske elektrarne Medzamor ter čimprejšnje sprejetje časovnega načrta/akcijskega načrta v ta namen ostajajo ključni cilji, ob upoštevanju potrebe po njeni nadomestitvi z novo zmogljivostjo, da se zagotovijo energetska varnost Armenije in pogoji za trajnostni razvoj.

4. Mobilnost in stiki med ljudmi

Pogodbenici bosta sodelovali v prizadevanjih za olajšanje mobilnosti svojih državljanov in širjenje obsega stikov med ljudmi, za kar bosta izvajali ciljno usmerjene ukrepe, med drugim namenjene mladim, študentom, raziskovalcem, umetnikom, kulturnim delavcem in poslovnežem, pri čemer ponovno poudarjata, da večja mobilnost njunih državljanov v varnem in dobro upravljanem okolju ostaja temeljni cilj in da bosta v ustreznem času razmislili o začetku dialoga o vizumskem režimu z Armenijo, če bodo vzpostavljeni pogoji za dobro upravljanje in varno mobilnost, vključno z učinkovitim izvajanjem sporazumov med pogodbenicama o poenostavitvi vizumskih postopkov in ponovnem sprejemu. Sodelovali bosta pri boju proti neregularnim migracijam, tudi z izvajanjem sporazuma o ponovnem sprejemu, krepitvijo politike upravljanja meja ter s pravnimi in operativnimi okviri.

Upravljanje migracijskih tokov bo temeljilo na sporazumu o poenostavitvi vizumskih postopkov/sporazumu o ponovnem sprejemu oseb. EU priznava vlogo Armenije pri nameščanju beguncev iz Sirije, zaradi česar je upravičena do podpore iz regionalnega skrbniškega sklada EU za odziv na krizo v Siriji. ⁽¹⁾

Za spoprijemanje z izzivi globalnega trga je potreben zanesljiv sveženj znanja in spretnosti na vseh ravneh, naj bo to v podjetjih ali v javni upravi. Da bi polno prispevali k razvoju teh spretnosti in znanja, je treba okrepiti **izobraževanje v zgodnjem otroštvu, osnovnošolsko, srednješolsko in visokošolsko izobraževanje ter poklicno izobraževanje in usposabljanje**, pa tudi sodelovanje med sistemom izobraževanja in usposabljanja ter podjetji. Po pridružitvi Armenije k programu Obzorje 2020 bo posebna pozornost namenjena raziskavam in **inovacijam**.

⁽¹⁾ Sklep Komisije C(2014) 9615 z dne 10. decembra 2014 o ustanovitvi Regionalnega skrbniškega sklada Evropske unije za odziv na krizo v Siriji (sklad Madad).